

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/359533615>

BURDUR İLİ ÖZELİNDE SÜT ÜRETİCİLİĞİ GİRDİ MALİYETLERİ VE ÜRETİCİ SÜT FİYATLARI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Conference Paper · March 2022

CITATIONS

0

READS

25

4 authors:

Merve Kiliç

Mehmet Akif Ersoy University

15 PUBLICATIONS 4 CITATIONS

SEE PROFILE

Ömer Gurkan Dilek

Mehmet Akif Ersoy University

34 PUBLICATIONS 73 CITATIONS

SEE PROFILE

İsmail Kırbas

Mehmet Akif Ersoy University

116 PUBLICATIONS 607 CITATIONS

SEE PROFILE

Nazan Kemaloğlu

Applied Sciences Universty of Isparta

16 PUBLICATIONS 107 CITATIONS

SEE PROFILE

BURDUR İLİ ÖZELİNDE SÜT ÜRETİCİLİĞİ GİRDİ MALİYETLERİ VE ÜRETİCİ SÜT FİYATLARI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Merve KILINÇ YILMAZ (Orcid ID: 0000-0002-8673-4325)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Hayvancılıkta Dijital Teknolojiler Ortak U.A.M.
mervekilinc@mehmetakif.edu.tr

Doç. Dr. Ömer Gürkan DİLEK (Orcid ID: 0000-0002-5717-3928)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi
ogdilek@mehmetakif.edu.tr

Doç. Dr. İsmail KIRBAŞ (Orcid ID: 0000-0002-1206-8294)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi
ismailkirbas@mehmetakif.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Nazan KEMALOĞLU ALAGÖZ (Orcid ID: 0000-0002-6262-4244)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Hayvancılıkta Dijital Teknolojiler Ortak U.A.M.
nkemaloglu@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Süt ve süt ürünleri dengeli beslenme, bedensel gelişim ve insan sağlığı açısından ihtiyaç duyulan temel besin kaynakları arasında yer almaktadır. Öyle ki COVID-19 sürecinde pek çok ürünün ve hizmetin: üretim, tüketim ve lojistik kolunda aksamalar ve gerilemeler gündeme gelirken; süt ve süt ürünlerinin üretimi, tüketimi ve lojistiğinde herhangi bir azalma görülmemiştir. Talep miktarının diğer üretim kollarına nispeten daha stabil olduğu süt sektöründe, ülkeler üretim ve verim standartlarını yakalamaya çalışmaktadır. Ülkeler nüfuslarının temel besin ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve dünya süt üretimi rekabetine dahil olabilmek için, sektörün gelişimini sağlamaya çalışmakta ve dikkate değer yatırımlar gerçekleştirmektedir. Dünya süt üretiminin %22'sini sağlayan Hindistan ilk sırada olmakla birlikte Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Pakistan ve Brezilya dünyadaki en büyük süt üreticisi olan ülkelerdir. Son yıllarda gelişmekte olan ülkelerin de dünya süt üretimindeki paylarının artmaya başladığı tespit edilmiştir. Bu artışın sebebi hayvanbaşına verimin artırılmasından ziyade hayvan varlığı artışı ile açıklanmaktadır. Bu ülkelerdeki verimsizlik: düşük yem kalitesi, genetik özellikler, sağlık hizmetlerine ve pazarlara olan erişim sıkıntısı ve hayvancılığa elverişsiz iklim şartları gibi sebeplerle ilişkilendirilmektedir. Türkiye süt sektöründe en büyük paya sahip olan süt sığırcılığı rakamları incelendiğinde hayvan varlığının 2000 yılında 10,7 milyon iken 2020 yılında 17,9 milyon baş olduğu, süt üretiminin 2000 yılında 8.732 bin ton iken 2020 yılında 21 bin ton olduğu süt veriminin (litre/baş) 2000 yılında 1,654 iken 2020 yılında 3,158 olduğu bilgilerine ulaşılmaktadır. Buna karşılık ülkemizde süt ve süt ürünlerinin maliyetleri ve satış fiyatlarında benzer iyileşmelerin yaşanmadığı yine veriler incelendiğinde aşikardır. Son zamanlarda bilhassa süt üretim maliyetlerindeki yüksek girdiler üreticileri oldukça zorlamaktadır. Nitekim 2022 yılının başından bu yana süt ve süt ürünleri fiyatlarında yaşanan artışlar yani enflasyon, yüksek oranda girdi maliyetlerindeki kontrol edilemez yükselişlerden kaynaklanmaktadır. Kuşkusuz girdi maliyetlerini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Burdur ili incelendiğinde ise 2020 yılında ildeki toplam inek varlığı 217 bin iken toplam süt üretimi 393,4 bin tondur. Büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığı sıralamasına bakıldığında Burdur'un sıralamada oldukça alt sıralarda yer aldığı görülmektedir. Fakat az sayıdaki hayvan varlığının aksine, süt üretim miktarında Türkiye sıralamasının ilk 15'inde yer

almaktadır. Bunun sebebi ilin temel geçim kaynağının hayvancılık olması ve kırsallık endeksinin yüksek olmasıdır. İlin iklimsel ve coğrafi koşulları büyükbaş hayvancılıktan ziyade küçükbaş hayvancılığa daha uygun olmasına rağmen elde dilen süt miktarı küçükbaş hayvancılığın çok üzerindedir. Bu çalışmada Burdur ilinin üretici süt sektörü verileri çeşitli içsel ve dışsal değişkenler dikkate alınarak incelenmiştir. Üretici süt satış fiyatlarının davranışları makroekonomik ve yerel verilerle açıklanmaya çalışılmıştır. Süt üretim sektörünün girdi maliyetleri ile üretici süt fiyatları arasındaki uzun dönemli ilişki incelenmiştir. Girdi maliyetleri ile üretici süt fiyatları değişkenlerinde yapısal kırılmaların olduğu tespit edilmiştir. Yapısal kırılmanın uzun dönemli ilişkide de istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Yapılan nedensellik analizinde belirlenen girdi değişkenlerinden %60'ının üretici süt fiyatlarının nedeni olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan girdi değişkenlerindeki değişimin üretici süt fiyatlarını tam olarak ne kadar sürede etkilediği araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre üretici süt fiyatlarının en hızlı TL/Dolar paritesindeki değişikliklere tepki verdiği en yavaş ise süt yemi fiyatlarındaki değişikliklere cevap verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: süt üreticiliği, nedensellik analizi, uzun dönem fiyat tahminlemesi, yapısal kırılma analizi

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP OF MILK PRODUCTION INPUT COSTS AND PRODUCER MILK PRICES IN BURDUR PROVINCE

ABSTRACT

Milk and dairy products are among the basic nutritional sources needed in terms of balanced nutrition, physical development and human health. So much so that during the COVID-19 process, while disruptions and regressions came to the fore in the production, consumption and logistics branches of many products and services; There was no decrease in the production, consumption and logistics of milk and dairy products. In the dairy sector, where the amount of demand is relatively more stable than other production lines, countries are trying to catch up with production and yield standards. Countries are trying to ensure the development of the sector and make significant investments in order to meet the basic nutritional needs of their populations and to be included in the world milk production competition. India, which provides 22% of the world milk production, is in the first place, while the United States of America, China, Pakistan and Brazil are the countries with the largest milk producers in the world. In recent years, it has been determined that the share of developing countries in world milk production has started to increase. The reason for this increase is explained by the increase in animal stock rather than the increase in yield per animal. Inefficiency in these countries is associated with reasons such as poor feed quality, genetic characteristics, lack of access to health services and markets, and unfavorable climatic conditions for livestock. When the figures of dairy cattle, which has the largest share in the Turkish dairy sector, are examined, the milk yield (liter/head) which was 10.7 million in 2000 was 17.9 million in 2020, while the milk production was 8,732 thousand tons in 2000, it was 21 thousand tons in 2020.) While it was 1,654 in 2000, it is 3,158 in 2020. On the other hand, when the data is examined, it is obvious that there are no similar improvements in the costs and sales prices of milk and dairy products in our country. Recently, especially the high inputs in milk production costs have put a lot of strain on the producers. As a matter of fact, the increase in milk and dairy products prices since the beginning of 2022, namely inflation, is due to the uncontrollable increases in input costs. Undoubtedly, there are many factors that affect input costs. When the province of Burdur is examined, while the total number of cows in the province is 217 thousand in 2020, the total milk production is 393.4 thousand tons. When we look at the ranking of bovine and ovine livestock, it is seen that Burdur ranks quite low in the ranking. However, contrary to the small number of animals, it is in the top 15 of Turkey in terms of milk production. The reason for this is that the main livelihood of the province is animal husbandry and the rurality index is high. Although the climatic and geographical conditions of the province are more suitable for small cattle breeding than cattle breeding, the amount of milk obtained is much higher than small cattle breeding. In this study, the producer milk sector data of Burdur province were examined by considering various internal and external variables. Behaviors of producer milk sales prices have been tried to be explained with macroeconomic and local data. The long-term relationship between the input costs of the milk production sector and the producer milk prices has been examined. It has been determined that there are structural breaks in the variables of input costs and producer milk prices. Structural break was also found to be statistically significant in the long-term relationship. In the causality analysis, it was concluded that 60% of the input variables determined were the cause of producer milk prices. On the other hand, exactly how long it takes for the change in input variables to affect producer milk prices has been investigated. According to the findings, it was concluded that